

Становище

От

доц. д-р Красимир Иванов

Варненско Свободен Университет

“ Черноризец Храбър “

за присъждане на образователна и научна степен

„доктор“

Докторант:

Филипа Филипова Велкова

С тема на дисертационен труд:

**„Корегулация на стил на привързаност при
партньорски двойки“**

Професионално направление 3.2. Психология,

Докторска програма **„Клинична психология“**

Научен ръководител:

проф. дпсн. Румяна Кирилова Крумова- Пешева

Предложеният за становище дисертационен труд попада в интердисциплинарната област на психоанализата, когнитивната и поведенческата наука. В съвременния свят на разпадащи се отношения разработки изследващи модели на привързаност и търсене на ефектите на свързаност между партньорите са безспорно актуални и такава се явява разработката на Филипа Велкова.

В тази връзка целта на настоящият дисертационен труд е да изследва степента, в която между двама партньори в една двойка във времето се отчитат координирани промени (корегулация) във вътрешните им работни модели посредством трикратно тестване в рамките на шест месеца с Въпросник за изследване на индивидуалния стил на привързаност „Преживявания в близките взаимоотношения – структури на връзката“ (Experiences in close relationships – relationship structures, ECR-RS, Fraley et al., 2011).

Значимостта на провеждането на подобно проучване намира своята аргументация в необходимостта от придобиване на по-задълбочено разбиране за специфичната динамика и процес на корегулация на привързаността в една двойка с оглед на ключово влияние, което индивидуалният стил на привързаност оказва както върху развитието, така и върху качеството и степента на удовлетвореност в партньорските взаимоотношения.

Теоретичната част включва задълбочен анализ на изложения проблем. В нея се прави обзор на същността, произхода и развитието на теория за привързаността с акцент върху приноса на Джон Боулби и последващото ѝ развитие от Мери Ейнсуърт и последователи. Разгледани са основните етапи на онтогенезата на привързаността и нейните проявления както в периода на детството, така и през юношеството и зрялостта. Направен е обзор на някои от съществуващите инструменти за

категоризиране на стила на привързаност, както и на основните прототипи на привързаността при възрастните. В този контекст се обсъждат и въпросите за стабилността и промяната на стила на привързаност в зрялостта както и ключовото влияние, което конструктът оказва върху формирането, развитието и удовлетвореността в романтичните взаимоотношения.

Специално внимание е обърнато на процеса на корегулация на стил на привързаност при партньорски двойки, а в края на първа глава са обсъдени и перспективите за промяна на несигурната привързаност в зрялостта както през призмата на два съвременни модела за промяна на несигурната привързаност, така и с обзор на някои, приложими при работа с пациенти с нарушения на привързаността, психотерапевтични подходи.

Много добро впечатление прави умението на Велкова да организира емпиричното си изследване, като в началото са формулирани целите, задачите и хипотезите на изследването, а след това са представени и характеристиките на участвалите в пилотното и същинско изследване респонденти. Обърнато е специално внимание върху методологията на изследването, която обхваща представяне на използваните инструменти, както и върху описание на процедурата и условията за събиране на данни.

Доказателство за интерпретативните възможности на докторанта и доброто познаване на материята се явява представянето на резултатите и анализа на получените от пилотното и същинско изследване статистически данни. Разделът „Дискусия“ предлага интерпретация на получените резултатите като по-конкретно са изведени обобщения за стабилността и динамиката на стила на привързаност при възрастните в контекста на романтичните взаимоотношения. В края на главата се отделя специално внимание както на ограниченията на настоящото изследване, така и на препоръките и възможностите за бъдещи проучвания.

По отношение на структурата дисертационната разработка нямам забележки, считам че отговаря на академичните изисквания по цел, задачи, хипотези и предвидено дисертационно изследване. Пълният обем на дисертацията е 216 страници. Дисертацията се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложение. Данните са онагледени посредством 23 таблици. Използваната литература включва 243 заглавия, от които 10 на български език и 233 -чуждоезични (на английски език - 230, на испански език - 2 и на немски език - 1). Електронните публикации са 4.

Приложеният автореферат изцяло отговаря на дисертационния труд.

Приемам направените изводи и заключения и считам че това е сериозно проучване с неоспоримо практико-приложно значение за съвременната консултативно терапевтична практика.

Всичко това ми дава основание да предложа на Уважаемото научно жури да присъди ОНС „доктор“ на Филипа Филипова Велкова
Професионално направление 3.2. Психология докторска програма
„Клинична психология“

15.06.2025

Гр.Варна

доц.д-р Красимир Иванов